

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-082 Opole

Opole, 21 listopada 2025 r.
FB.III.431.22.2025.AP

Pan
Robert Laszuk
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Przyjaciół i Osób
Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im”
ul. Kościuszki 52
49-340 Lewin Brzeski

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

- 1) Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:
Stowarzyszenie Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im”, ul. Kościuszki 52, 49-340 Opole (dalej: Stowarzyszenie).
- 2) Podstawa prawna podjęcia kontroli:
 - art. 29 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹ (dalej: ustawa).
- 3) Zakres kontroli:
 - a) przedmiot kontroli: Prawidłowość gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych w organizacjach pożytku publicznego, w tym na kontach indywidualnych (tzw. subkontach) podopiecznych organizacji,
 - b) okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.
- 4) Rodzaj kontroli: problemowa.
- 5) Tryb kontroli: zwykły.
- 6) Termin kontroli: od 27 października do 14 listopada 2025 r.
- 7) Skład zespołu kontrolującego:
Agnieszka Lubasińska – Kierownik w Oddziale Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, upoważnienie znak: FB.III.057.36.2025 z 20 października 2025 r. – kierownik zespołu kontrolnego,
Agnieszka Pusz – inspektor wojewódzki Oddziału Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, działająca na podstawie upoważnienia nr FB.III.057.35.2025 z 20 października 2025 r.
- 8) Imię i nazwisko członków organu zarządzającego:
Robert Laszuk – Prezes Zarządu,
Stefania Iwanicka – Wiceprezes,
Irena Urban – Skarbnik.
- 9) Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce pod poz. nr 2/2025.

¹ Dz. U. 2025 poz. 1338.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Ustalenia kontroli zawarto w protokole kontroli problemowej, podpisanym obustronnie 14 listopada 2025 r., do treści którego nie wniesiono wyjaśnień ani zastrzeżeń.

Działalność Stowarzyszenia w kontrolowanym zakresie ocenia się jako pozytywną z nieprawidłowościami. Podstawą oceny pozytywnej było m. in.:

- wyodrębnienie konta przychodów i kosztów dla środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego,
- wykorzystanie środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego na prowadzenie działalności pożytku publicznego.

Natomiast stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim niewłaściwej ewidencji księgowej wyciągów bankowych, wykazania w sprawozdaniu finansowym oraz merytorycznym danych niewynikających z sald kont wynikowych i bilansowych.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy, przekazuję wystąpienie pokontrolne.

Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego.

1. Prawne aspekty funkcjonowania Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie 13 września 2001 r. zostało wpisane do Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Opolu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS² 0000031294 i posiada status organizacji pożytku publicznego (dalej: OPP). Ostatnia zmiana wpisu w KRS została dokonana 2 lipca 2025 r.

Stowarzyszenie prowadzi działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie jako działalność pożytku publicznego, która jest jego działalnością statutową. Zgodnie z zapisami § 8 Statutu³ celem Stowarzyszenia jest prowadzenie warsztatu terapii zajęciowej oraz innych form rehabilitacji i terapii, a także pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom w sprawach dotyczących poprawy zdrowia, warunków socjalnych i bytowych oraz adaptacji w społeczeństwie, który realizuje poprzez m.in.:

- współdziałanie z władzami państwowymi, instytucjami, placówkami służby zdrowia, organizacjami politycznymi i społecznymi, zakładami pracy, szkolnictwem,
- organizowanie i prowadzenie warsztatu terapii zajęciowej, zakładu aktywności zawodowej, hosteli, mieszkań chronionych, świetlic środowiskowych,
- prowadzenie indywidualnej i grupowej rehabilitacji ruchowej, logopedycznej, pedagogicznej i psychologicznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych,
- podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie uznania praw osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem.

Zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej i odpłatnej pożytku publicznego

Stowarzyszenie określiło w Statucie, czym wypełniło przesłankę art. 10 ust. 3 ustawy.

[akta kontroli str. 4-20]

Z informacji ujętych w KRS wynika, że jednostka:

- posiada NIP⁴ 7471619493 oraz REGON⁵ 531592156,
- nadzór nad jego działalnością sprawuje Starosta Brzeski,
- siedzibą Stowarzyszenia jest Lewin Brzeski,

² Krajowy Rejestr Sądowy.

³ Uchwała nr 8/2018 Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenie Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im” w z dnia 10 lipca 2018 r. sprawie uchwalenia nowego statutu.

⁴ Numer identyfikacji podatkowej

⁵ Rejestr Gospodarki Narodowej.

- organizacja nie prowadzi jednostek terenowych.

Ponadto ustalono, że Stowarzyszenie znajdowało się w wykazie organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych w 2024 r. (dalej: 1,5% podatku dochodowego), sporządzonym przez Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego pod poz. 721.⁶

2. Władze Stowarzyszenia.

Władzami Stowarzyszenia są:

- Walne Zebranie Członków,
- Zarząd,
- Komisja Rewizyjna.

Zgodnie z § 25 Statutu kadencja władz Stowarzyszenia trwa 4 lata.

2.1. Walne Zebranie Członków jest najwyższą władzą Stowarzyszenia. W Walnym Zebraniu Członków, mają prawo brać udział wszyscy członkowie Stowarzyszenia. Każdemu przysługuje jeden głos. Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy m.in. rozpatrywanie i zatwierdzanie przedstawionych przez władze Stowarzyszenia sprawozdań oraz planu działalności ustalającej ogólny kierunek działania władz, uchwalanie Statutu i jego zmian, wybór Prezesa, członków Zarządu oraz komisji Rewizyjnej.

2.2. Organem wykonawczym Stowarzyszenia jest Zarząd, który może składać się od 3-5 członków. W skład Zarządu wchodzi: Prezes, Wiceprezes, Skarbnik i członkowie. Uchwały Zarządu podejmowane są zwykłą większością głosów osób obecnych. W razie potrzeby Zarząd może podejmować uchwały bez zwoływania posiedzenia, korespondencyjnie za pośrednictwem urządzeń komunikacji elektronicznej, jeżeli wszyscy członkowie mają zapewnioną możliwość oddania głosu i wyrażą zgodę na taki sposób podejmowania decyzji. Ustalono, że w Uchwałach⁷ powołujących Prezesa oraz członków Zarządu wskazano dane niezgodne z zapisami Statutu, tj.:

- Walne Zgromadzenie Członków zamiast Walne Zebranie Członków,
- § 30 pkt 5 zamiast § 31 pkt 5 zgodnie, z którym do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy wybór Prezesa oraz pozostałych członków Zarządu.

Zarząd podał, że: *powstałe błędy w przedmiotowych Uchwałach wynikały z niedopatrzenia i mylnego określenia Zebrania członków.*

[akta kontroli str. 1-3]

2.3. Komisja Rewizyjna może składać się z 3 członków Stowarzyszenia wybranych na Walnym Zebraniu Członków.

3. Gromadzenie i wydatkowanie przez Stowarzyszenie środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego.

Organizacja wykorzystywała do gromadzenia i wydatkowania środków z 1,5% podatku dochodowego następujące rachunki bankowe:

- a) Bank XXX z siedzibą w XXX o numerach:
 - 61 8870 0005 1003 0100 2525 0201 – gromadzenie 1,5% podatku dochodowego, wskazany do Urzędu Skarbowego – nr konta księgowego 133-001⁸,

⁶ <https://niw.gov.pl/opp/wykaz-opp/>.

⁷ Uchwała nr 3/2022 Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im” z dnia 18 maja 2022 r. w sprawie wyboru Prezesa Stowarzyszenia oraz Uchwała nr 4/2022 Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im” z dnia 18 maja 2022 r. w sprawie wyboru członków Zarządu Stowarzyszenia.

⁸ 133-01 pn. BXXX- podstawowy 61 8870 0005 1003 0100 2525.

- 15 8870 0005 2003 0100 2525 0208 – ponoszenie wydatków z 1,5% podatku dochodowego i założone lokaty z 1,5% podatku dochodowego – nr konta księgowego 133-002⁹.

[akta kontroli str. 22]

3.1. Księgi rachunkowe.

Stowarzyszenie posiada dokumentację opisującą przyjęte przez nią zasady „politykę rachunkowości” oraz instrukcję obiegu dokumentów zatwierdzone uchwałą nr 12/2024 Zarządu z dnia 2 kwietnia 2024 r. w sprawie wprowadzenia aktualizacji zasad (polityki) rachunkowości.

W okresie objętym kontrolą księgi rachunkowe były prowadzone przez Panią XXX zatrudnioną na podstawie umowy o pracę na stanowisku Głównej księgowej¹⁰.

Księgi rachunkowe Stowarzyszenia w badanym okresie prowadzono przy użyciu komputera w oparciu o program finansowo-księgowy XXX aktualizowany zgodnie z wytycznymi producenta.

W polityce rachunkowości przyjęto, że ewidencja kosztów prowadzona jest przy wykorzystaniu kont zespołu 4 – „Koszty według rodzaju i ich rozliczenie” oraz kont zespołu 5 – „Koszty według typów działalności”.

Stowarzyszenie prowadzi nieodpłatną i odpłatną działalność pożytku publicznego, która została wyodrębniona rachunkowo w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyniku każdej z tych działalności, czym wypełniono dyspozycję art. 10 ust. 1 ustawy.

3.2. Ewidencja przychodów.

Ewidencję księgową dla środków finansowych pochodzących z odpisu 1,5% podatku dochodowego w 2024 r. prowadzono na koncie 740-3 pn. Podatek 1,5% w korespondencji z kontem 133-001. Wyodrębnienie konta przychodów, na którym ewidencjonowano środki otrzymane z odpisu 1,5% podatku dochodowego jest spełnieniem obowiązku wynikającego z art. 27 ust. 2c ustawy.

Kontroli poddano ewidencję księgową środków otrzymanych w 2024 r. z odpisu 1,5% podatku dochodowego (100% otrzymanych środków) na ogólną kwotę 172 536,90 zł oraz wyciąg bankowy nr 7/2024.

[akta kontroli str. 23-24]

Wykazana w zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym (informacja dodatkowa) i merytorycznym kwota 172 536,90 zł, jako otrzymane środki z 1,5% podatku dochodowego jest prawidłowa.

3.3. Zasady gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego.

Ustalono, że w Stowarzyszeniu obowiązywał Regulamin gromadzenia i wydatkowania środków finansowych uzyskanych z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (dalej: Regulamin). Dokument został wprowadzony Uchwałą Zarządu¹¹, w której określono zasady pozyskiwania, wykorzystania i rozliczenia ww. środków. Z zapisów Regulaminu wynika, że wszelkie środki finansowe wpłacone na rachunek bankowy Stowarzyszenia są własnością organizacji, natomiast organem uprawnionym do dysponowania nimi jest Zarząd na zasadach określonych w wewnętrznych uregulowaniach¹². Środki finansowe zapisane na

⁹ 133-02 pn. Rachunek pomoc. 1,5% 15 8870 0005 2003 0100 2525 0208.

¹⁰ Umowa o pracę obowiązuje od 31 października 2002 r.

¹¹ Uchwała nr 43/2022 Zarządu Stowarzyszenia Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im” z 31 grudnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu gromadzenia i wydatkowania środków finansowych uzyskanych z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

¹² Statut, Regulamin.

subkoncie Podopiecznego nie są jego prywatną własnością, mogą być przeznaczone na cele Podopiecznego zgodnie z celami statutowymi działalności Stowarzyszenia. Także podopieczny lub jego opiekun prawny nie są uprawnieni do swobodnego dysponowania tymi środkami.

Ponadto, Regulamin określa zasady rozliczania środków zgromadzonych na subkoncie oraz rodzaje wydatków, które mogą podlegać refundacji, tj. m.in.:

- odpłatność za pobyt w turnusie rehabilitacyjnym,
- odpłatność za leczenie specjalistyczne, rehabilitację, porady lekarskie, pobyt w zakładach m.in. leczenia uzdrowiskowego, rehabilitacji leczniczej,
- zwrot poniesionych wydatków za leki na podstawie faktur i rachunków,
- zakup środków higienicznych związanych z problemami wynikającymi z niepełnosprawności np.: pieluchomajtki, środki dezynfekcji sprzętu rehabilitacyjnego.

[akta kontroli str. 25-29]

Ustalono, że:

- środki finansowe pochodzące z 1,5% podatku dochodowego zostały ujęte na wydzielonej imiennej ewidencji wpłat¹³ tzw. subkoncie Podopiecznego (§ 4 ust. 3 Regulaminu),
- Zarząd Stowarzyszenia w oparciu o podjęte Uchwały wyraził zgodę na gromadzenie funduszy na rachunku bankowym Stowarzyszenia,
- Podopieczni złożyli oświadczenia (zał. nr 1 i 2) o zapoznaniu się z treścią Regulaminu oraz zgodę na wykorzystanie wizerunku (§ 8 ust. 1-4 Regulaminu).

[akta kontroli str. 30-37]

Z informacji otrzymanej od Zarządu wynika, że organizacja w 2024 r. prowadziła subkonta dla 16 osób.

[akta kontroli str. 38]

3.4. Ewidencja kosztów ze środków z 1,5% podatku dochodowego.

W wyniku analizy ewidencji księgowej konta 503 pn. Koszty wydatkowane z 1,5% podatku dochodowego¹⁴ oraz dowodów źródłowych ustalono, że w badanym okresie Stowarzyszenie poniosło koszty w kwocie ogółem 65 050,58 zł, z tego:

- 47 007,30 zł dotyczyło refundacji poniesionych przez podopiecznych kosztów na cele rehabilitacyjne z przeznaczeniem m.in. na: leki, środki higieny osobistej, opłaty za turnus rehabilitacyjny, zakup sprzętu i urządzeń do terapii, leczenie specjalistyczne,
- 18 043,28 zł dotyczyło realizacji zadań Stowarzyszenia z przeznaczeniem na wynagrodzenia, szkolenia, usługi, licencje, pozostałe zakupy, ubezpieczenie, prowizję bankową.

Kontroli poddano 100% kosztów.

[akta kontroli str. 39-63]

Poddane kontroli dowody źródłowe, opatrzone zostały adnotacją, że wydatek sfinansowano ze środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego. Ponadto każdorazowo sprawdzane były pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zatwierdzone do zapłaty.

Skontrolowane koszty były przeznaczone na cele działalności statutowej.

¹³ Imienna ewidencja wpłat nie stanowiła ewidencji księgowej.

¹⁴ Do konta prowadzona była analityka według podopiecznych i zadań Stowarzyszenia.

3.4.1. Stwierdzono nieprawidłowość (pkt a) oraz uchybienia (pkt b-d) w kosztach i wydatkach dotyczących 1,5% podatku dochodowego:

- a) ujmowanie operacji wynikających z wyciągów banków na koncie 133-001 oraz 133-002 zbiorczo jedną kwotą, czym naruszono art. 20 ust. 3 pkt 1, art. 23 ust. 2 pkt 3 i ust. 4, art. 24 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁵. Powyższe działanie uniemożliwia identyfikację poszczególnych operacji umieszczonych na wyciągach, co skutkuje niemożnością porównania zapisów w ewidencji księgowej z dowodami źródłowymi stanowiącymi podstawę zapisu.

Zarząd podał, że: (...) *Księgowanie zbiorcze kwoty po stronie WN lub MA pozwalało nam na kontrolę kwot księgowanych na poszczególne konta analityczne. Rozliczana kwota wpisywana była z wyciągów bankowych z obrotów na koncie. Kwota przychodów i rozchodów zgadzała się z kwotą na poszczególnych kontach. Ponieważ uważaliśmy, że wyciąg który wskazuje kwotę zbiorczą przychodów i rozchodów (dla lepszej kontroli księgowania), kwota obrotów winna być wpisana była jedną pozycją z konta 133 i rozliczona z poszczególnymi pozycjami wyciągu na odpowiednie konta. Nie wiedzieliśmy, że takie księgowanie uniemożliwia identyfikację poszczególnych operacji i jest niezgodne z ustawą. Błąd ten powstał w wyniku złej interpretacji przepisów – ustawy o rachunkowości.* (...)

[akta kontroli str. 64-95]

- b) niewskazanie na dowodzie księgowym nr RK-113 miesiąca ujęcia w księgach rachunkowych, do czego obliguje art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości. Zarząd podał, że (...) *Brak zapisu wskazania miesiąca do ujętego w księgach rachunkowych dowodu księgowego RKZ-113, powstał w wyniku przeoczenia.*

[akta kontroli str. 96-97]

- c) dokonanie 16 grudnia 2024 r. przez Stowarzyszenie refundacji poniesionych kosztów podopiecznej na podstawie przedłożonych faktur z 2022 r.¹⁶ (brak daty wpływu do organizacji), z pominięciem postanowień § 5 ust. 7 Regulaminu, z którego wynika, że rachunki i faktury w chwili przedłożenia przez podopiecznego celem refundacji nie mogą być starsze niż 24 miesiące wstecz. Zarząd podał, że: (...) *faktury zostały dostarczone do Stowarzyszenia w 2022 roku. Ponieważ wszystkie środki zebrane na koncie w 2022 roku zostały wypłacone 16.12.2022 roku dla tych faktur nie było funduszy. W roku 2023 przyniesiono nowe faktury, które zostały zrealizowane do wysokości zebranych środków. Przez przeoczenie faktury z 2022 roku zostały pominięte w 2023 roku, dlatego wypłacono refundację dopiero w roku 2024. Środki zostały wypłacone niezgodnie z zapisami w Regulaminie.* (...)

[akta kontroli str. 98-104]

- d) obciążanie podopiecznych prowizją bankową od przelewów w kwocie ogółem 9,00 zł związanych ze zwrotem środków za poniesione koszty na cele rehabilitacyjne, pomimo że:
- Stowarzyszenie pobiera 2% na pokrycie kosztów administracyjnych¹⁷,

¹⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.

¹⁶ FV: 2/06/2022 z 18.06.2022 r., 2/07/2022 z 30.07.2022 r., 3/08/2022 z 27.08.2022 r., 4/09/2022 z 30.09.2022 r., 8/10/2022 z 31.10.2022 r., 6/11/2022 z 28.11.2022 r.

¹⁷ Uchwała nr 3/2016 Walnego Zebrania Członków z dnia 18 marca 2016 r. sprawie pokrycia kosztów administracyjnych związanych z obsługą zbiórki 1% podatku na cele rehabilitacyjne z wskazaniem celu szczegółowego.

- w Regulaminie, we wskazanych rodzajach wydatków podlegających refundacji nie została wymieniona prowizja od przelewów bankowych.

Zarząd podał, że: przyjętą przez nas praktyka jest nie zgodna z Regulaminem gromadzenia i wydatkowania środków finansowych uzyskanych z 1,5% podatku.(...) Koszty prowizji bankowych, które obciążają beneficjentów Stowarzyszenia są to koszty bezpośrednio związane z realizacją wypłat dla podopiecznych, dlatego były rozliczane wraz z należną wypłatą. (...)

Podopieczni nie będą obciążani dodatkowo prowizją bankową.

[akta kontroli str. 105-106, 52, 47-49, 51-52, 55-60]

4. Sprawozdania Stowarzyszenia.

Ustalono, że Stowarzyszenie częściowo wypełniło dyspozycję art. 23 ust. 2a ustawy, tj. udostępniło do publicznej wiadomości jedynie sprawozdanie finansowe za rok 2024 poprzez zamieszczenie go na stronie internetowej organizacji. Brak sprawozdania merytorycznego wynikał z przeoczenia. Dokument ten został zamieszczony na stronie internetowej organizacji w trakcie trwania kontroli.

Kontrola wykazała, że Stowarzyszenie zamieściło 13 czerwca 2025 r. sprawozdanie finansowe i merytoryczne za 2024 rok w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności, zgodnie z terminem wskazanym w art. 23 ust. 6 ustawy.

[akta kontroli str. 107-153]

4.1. Sprawozdanie finansowe.

W wyniku analizy stwierdzono, że zatwierdzony bilans, rachunek zysków i strat (dalej RZiS) oraz informacja dodatkowa Stowarzyszenia zostały sporządzone przez Zarząd zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy o rachunkowości przeznaczonym m.in. dla Stowarzyszeń, co spełnia wymogi art. 46 ust. 5 pkt 6, 47 ust. 4 pkt 6, 48 ust. 5 ustawy o rachunkowości oraz art. 23 ust. 2 ustawy.

Ustalono, że sprawozdanie finansowe sporządzono w postaci elektronicznej i podpisano przez:

- osobę prowadzącą księgi rachunkowe – 25 marca 2025 r. (w terminie),
- członków Zarządu – 12 czerwca 2025 r. (po terminie).

Tym samym sprawozdanie finansowe nie spełnia wymogu w zakresie terminu określonego w art. 52 ust. 1 w powiązaniu z art. 45 ust. 1f ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi kierownik jednostki powinien zapewnić sporządzenie i podpisanie sprawozdania finansowego w postaci elektronicznej nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego, tj. do 31 marca 2025 r.

Wyjaśnienie złożył Zarząd podając, że: *Sprawozdanie finansowe zostało podpisane w dniu 25.03.2025 w formie papierowej po sporządzeniu. Natomiast po zatwierdzeniu przez WZCz w dniu 12.06.2025 zostało podpisane elektronicznie i złożone w Urzędzie Skarbowym. (...) Przyczyną błędu jest nieprawidłowa interpretacja przepisów.*

[akta kontroli str. 120-121,154]

Sprawozdanie finansowe¹⁸ zostało zatwierdzone Uchwałą nr 1/2025 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych „Pomóżmy Im” z dnia 5 czerwca 2025 r., tj. w terminie określonym w art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

[akta kontroli str. 156]

Ponadto stwierdzono nieprawidłowości.

1) W rachunku zysków i strat:

¹⁸ Podpisane przez członków Zarządu w formie papierowej.

- a) wykazano przychody niewynikające z sald kont wynikowych, co zaprezentowano w tabeli.

Wyszczególnienie		Kwota ujęta w sprawozdaniu finansowym w zł	Konta księgowe	Saldo konta w zł	Różnica
1	łączna kwota przychodów organizacji ogółem w tym	1 674 032,84		1 805 015,75	-130 982,91
2	przychody z działalności nieodpłatnej pożytku publicznego	1 439 950,88	740	1 780 125,68	-340 174,80
3	przychody z działalności odpłatnej pożytku publicznego	0,00	740-6	750,00*	-750,00
4	pozostałe przychody (w rachunku zysków i strat pozostałe przychody wskazano w przychodach z pozostałej działalności statutowej)	224 609,36	760	14 667,47	209 941,89

*ustalono w trakcie kontroli, że środki w wysokości 750,00 zł zostały nieprawidłowo zaewidencjonowane w działalności nieodpłatnej, a powinny być przypisane do działalności odpłatnej.

Działanie to narusza art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości, ponieważ jednostka zobowiązana jest do rzetelnego przedstawienia sytuacji finansowej.

Wyjaśnienie złożył Zarząd podając, że:

Ad. 1. *Na kwotę różnicy 130 982,91 zł składają się zwrócone dotacje dla jts w kwocie 26 720,36 + 103 512,55 przeksięgowanie dotacji na rozliczenia międzyokresowe przychodów z uwagi na realizowane zadanie na przełomie dwóch okresów rozliczeniowych oraz kwota 750,00 zł przychody z prac-działalność odpłatna. (...) Prawidłowa kwota przychodów to 1.674.782,84 zł (1 674 032,84 + 750,00) (...)*

Ad. 2. *(...) Prawidłowa kwota przychodów z działalności nieodpłatnej to 1 649 892,77zł. Mylnie wpisano kwotę 1 439 950,88 zł. Różnica wynika z pominięcia kwoty 172.536,90 zł (podatek 1,5%), 37 404,99 (darowizny) (...) Z powodu nieprawidłowego zaliczenia przychodów z 1,5% podatku i darowizn jako pozostałych przychodów Stowarzyszenia zamiast przychodów z działalności nieodpłatnej, (...)*

Ad. 3. *(...) Przychód z konta 740 składki na wycieczki nie wykazano w rachunku zysków i strat i w sprawozdaniu merytorycznym. Jest nasz błąd z powodu mylnej klasyfikacji przychodów i kosztów. (...)*

Ad. 4. *(...) Różnica wynika (...) z błędnego zaliczenia przychodów takich jak darowizny oraz 1,5% podatku do przychodów pozostałych, a nie przychodów łącznie z dotacjami jako przychody z działalności nieodpłatnej Stowarzyszenie. (...)*

Ponadto ustalono, że jednostka nie stosowała czystości zapisu na kontach¹⁹ zawiązując ich obroty.

[akta kontroli str. 157-188, 191-196]

- b) nie wykazano kosztów odpłatnej działalności pożytku publicznego w wysokości 2 160,50 zł oraz przychodów z tej działalności w wysokości 750,00 zł, co spowodowało zawyżenie zysku o 1 410,50 zł (wykazano zysk w kwocie 121 097,82 zł, podczas gdy prawidłowa jego wysokość powinna wynosić 119 687,32 zł).

¹⁹ Konto: 740-5-7-9, 740-5-7-3, 740-5-7-8, 740-5-4, 740-5-1-4, 740-5-1-2.

Działanie to stanowi naruszenie art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości, ponieważ sprawozdanie finansowe nie odzwierciedla rzeczywistego wyniku finansowego jednostki.

Zarząd wyjaśnił, że: (...) Kwota 750,00 zł powinna być ujęta jako odpłatna działalność Stowarzyszenia w korespondencji z kosztami w kwocie 2160,50, które wykazane zostały koncie 510. Wskazane kwoty nie zostały ujęte w rachunku zysków i strat z powodu niewłaściwie przyjętej praktyki w latach poprzednich. (...)

[akta kontroli str. 188]

2) W Bilansie wykazano kwoty niewynikające z sald kont bilansowych:

- a) w pozycji Fundusz statutowy wykazano kwotę 143 928,85 zł, podczas gdy z salda konta 800 – „Fundusz” wynika kwota 34 055,18 zł,
- b) w pozycji Zysk z lat ubiegłych wykazano kwotę 309 241,36 zł, natomiast w ewidencji księgowej nie odnotowano zapisów na koncie 820. Zgodnie z pkt 12.2 „Zasad rachunkowości” Stowarzyszenia, pod datą zatwierdzenia sprawozdania finansowego wynik finansowy powinien zostać przeniesiony na konto 820;
- c) w pozycji Zobowiązania krótkoterminowe w bilansie ujęto kwotę 2 200,64 zł, podczas gdy z ewidencji konta 210 wynika kwota 149,24 zł.

Powyższe działanie narusza art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości, ponieważ jednostka zobowiązana jest do rzetelnego przedstawienia sytuacji majątkowej.

Zarząd wyjaśnił, że:

- Kwota 143 928,85 została przez nas źle wpisana do bilansu, powinno być kwota z konta 800, tj. – 34 055,18 zł, różnica w kwocie 109 873,67 zł zaksięgowana jest na koncie 650- jako krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.
- Zysk z lat ubiegłych w kwocie 309 241,36 zł, źle został ujęty winno być 419 115,03 zł.
Błąd ten to zaszłość poprzednich okresów, zostanie poprawione w następnym sprawozdaniu.
- Na Zobowiązania krótkoterminowe ujęte w bilansie w wysokości 2 200,64 zł składa się kwota: 149,24 zł – konto 210 i kwota 2051,40 – konto 850-2, na którym zaksięgowano przychody i koszty działalności odpłatnej. Konto to traktowano, jako konto rozrachunkowe wobec uczestników WTZ. Zostanie to sprostowane w roku bieżącym.

Brak zapisów na koncie 820 spowodowany jest podejmowaną uchwałą o przeznaczeniu wyniku na przychody przyszłych okresów, a powinno być pozostawienie na nierozdysponowany zysk Stowarzyszenia.

[akta kontroli str. 157-185, 188]

3) W Informacji dodatkowej nie opisano sposobu wydatkowania środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego i nie wykazano pełnej kwoty kosztów poniesionych z 1,5% podatku dochodowego (ujęto kwotę 47 007,30 zł, podczas gdy zgodnie z ewidencją księgową koszty te wyniosły 65 050,58 zł).

Działanie to stanowi naruszenie pkt 7 załącznika nr 6 do ustawy o rachunkowości, który nakłada na jednostki obowiązek wykazania w Informacji dodatkowej m.in. poniesionych kosztów oraz sposobu wykorzystania środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Wyjaśnienie złożył Zarząd podając, że: *Brak opisu sposobu wydatkowania środków pochodzących z 1,5% podatku wynikał z przeoczenia podczas sporządzania informacji dodatkowej.*

Przyczyną nie wykazania kosztów w pełnej wysokości jest pominięcie wydatkowanych środków z funduszy 1,5% podatku do poszczególnych projektów realizowanych w ramach prowadzonej nieodpłatnej działalności statutowej Stowarzyszenia. Kwota 18 043,28 zł są to koszty Stowarzyszenia. (...)

[akta kontroli str. 133-144, 154]

Zestawienie danych wykazanych w sprawozdaniu z wartościami prawidłowymi przedstawiono w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Jest	Powinno być
Rachunek Zysków i Strat		
Przychody z działalności statutowej	1 664 560,24 zł	1 650 642,77 zł
Przychody z nieodpłatnej działalności pożytku publicznego	1 439 950,88 zł	1 649 892,77 zł
Przychody z odpłatnej działalności pożytku publicznego	0,00 zł	750,00 zł
Przychody z pozostałej działalności statutowej	224 609,36 zł	0,00 zł
Koszty działalności statutowej	1 545 407,34 zł	1 547 567,84 zł
Koszty odpłatnej działalności pożytku publicznego	0,00 zł	2 160,50 zł
Pozostałe przychody operacyjne	0,00 zł	14 667,47 zł
Zysk (strata) z działalności statutowej (A-B)	119 152,90 zł	103 074,93 zł
Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C+F-G)	111 627,06 zł	95 549,09 zł
Zysk (strata) brutto (H+I-J+K-L)	121 097,82 zł	119 687,32 zł
Zysk (strata) netto (M-N)	121 097,82 zł	119 687,32 zł
Bilans		
Fundusz statutowy	143 928,85 zł	34 055,18 zł
Pozostałe fundusze	0,00 zł	3 461,90 zł ²⁰
Zysk (strata) z lat ubiegłych	309 241,36 zł	419 115,03 zł
Zysk (strata) netto	121 097,82 zł	119 687,32 zł
Zobowiązania krótkoterminowe	2 200,64 zł	149,24 zł

[akta kontroli str. 189-190]

Działalność Stowarzyszenia w kontrolowanym okresie wykazała zysk (przed uwzględnieniem stwierdzonych nieprawidłowości) w wysokości 121 097,82 zł, który w Uchwale nr 1/2025 Walnego Zebrania Członków został zakwalifikowany jako przychód roku 2025. Działanie to jest niezgodne z art. 53 ust. 4 ustawy o rachunkowości oraz załącznikiem nr 6 do ustawy o rachunkowości (wzorem sprawozdania finansowego dla organizacji pozarządowych), ponieważ nie obowiązuje zasada przenoszenia wyniku finansowego na przychody lub koszty roku następnego²¹.

Wyjaśnienie złożył Zarząd podając, że: *W Uchwale (...) mylnie postanowiono o przeniesieniu wyniku finansowego za rok 2024 jako przychody przyszłych okresów, a powinno być zakwalifikowane na bieżącą działalność statutową jako zysk Stowarzyszenia.*

[akta kontroli str. 154, 156]

Stwierdzono, że dane w sprawozdaniu finansowym wynikają z prowadzonej ewidencji księgowej z zastrzeżeniem stwierdzonych nieprawidłowości opisanych w pkt 4.1 ppkt 1, 2 i 3.

²⁰ Według wyjaśnień Zarządu Stowarzyszenia, konto 850-2 „Fundusze specjalne” było traktowane jako konto rozrachunkowe z uczestnikami WTZ. Na potrzeby kontroli zostało jednak wykazane w bilansie zgodnie z jego właściwą funkcją.

²¹ Do 2016 roku obowiązywała zasada, że w przypadku sprawozdań finansowych organizacji nieprowadzących działalności gospodarczej, z zastosowaniem wzoru sprawozdania dla jednostek mikro (załącznik 4 ustawy o rachunkowości), wynik finansowy lat ubiegłych (nie przeniesiony na fundusz statutowy), powiększał przychody albo koszty roku następnego – informacja ze strony <https://publicystyka.ngo.pl/sprawozdanie-ngo-za-2019-r-co-robimy-z-wynikiem>

4.2. Sprawozdanie merytoryczne.

W wyniku kontroli Roczno sprawozdania merytorycznego z działalności opp za 2024 r. stwierdzono, że zostało ono sporządzone zgodnie ze wzorem wskazanym w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego²².

W związku z ustaleniami kontroli opisanymi w pkt 4.1 niniejszego dokumentu, mając na uwadze zapisy instrukcji wypełniania sprawozdania merytorycznego, które wskazują na ściśle powiązanie danych w sekcji trzeciej sprawozdania merytorycznego z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym stwierdzono, że poniższe pozycje sprawozdania merytorycznego wypełniono nieprawidłowo, tj.:

- 1) w poz. III.1.1. i III.2.2.4 zaniżono kwotę przychodów organizacji o 750,00 zł, a ponadto w poz. III.1.1. niewłaściwie przyporządkowano kwoty do poszczególnych kategorii przychodów. Szczegółowe informacje w tym zakresie opisano w pkt 4.1 ppkt 1a i 1b niniejszego dokumentu;
- 2) w poz. III.4.4.1. zaniżono kwotę kosztów organizacji w okresie sprawozdawczym o 2 160,50 zł (wykazano 1 552 935,02 zł zamiast 1 555 095,52 zł). Niewykazany koszt dotyczył prowadzenia odpłatnej działalności pożytku publicznego. Szczegóły w tym zakresie opisano w pkt 4.1 ppkt 1b niniejszego dokumentu;
- 3) nieprawidłowości opisane w ppkt 1 i 2 wpłynęły na dane wykazane w poz. III.5 sprawozdania merytorycznego, powodując niewłaściwe odzwierciedlenie wyników działalności nieodpłatnej i odpłatnej pożytku publicznego, tj.:
 - wynik działalności nieodpłatnej pożytku publicznego wykazano w wysokości minus 105 456,46 zł, podczas gdy prawidłowa kwota powinna wynosić 104 485,43 zł,
 - wynik działalności odpłatnej pożytku publicznego wykazano w wysokości 0,00 zł, podczas gdy prawidłowy wynik powinien wynosić minus 1 410,50 zł.

Ponadto stwierdzono, że:

- 1) w sprawozdaniu merytorycznym środki otrzymane z PFRON w wysokości 1 319 921,74 zł wykazano w środkach budżetu państwa (poz. III.2. 2.2 ppkt b) a powinny zostać wykazane w pozycji określającej środki państwowych funduszy celowych (poz. III.2. 2.2 ppkt d).
Wyjaśnienie złożył Zarząd podając, że: *Przyczyna błędnego zapisu w nieodpowiedniej pozycji sprawozdania wynika z niezrozumienia instrukcji wypełniania sprawozdania.*
Działanie to narusza opisane zapisy sekcji III Instrukcji wypełniania sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego.
[akta kontroli str. 113, 188]
- 2) z zapisów kont księgowych²³ nie wynika stan początkowy na 1 stycznia 2024 r. środków pochodzących z odpisu 1,5% podatku dochodowego (poz. III.3.3.1.).
Wyjaśnienie złożył Zarząd podając, że: *Prowadzona jest dodatkowa ewidencja środków pochodzących 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych, która umożliwia stwierdzenie bilansu otwarcia danego roku, przychodów uzyskanych, poniesionych kosztów i stanu środków na koniec roku. Dane uzupełniono na podstawie prowadzonej ewidencji.*

²² Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego Dz. U. z 2018 r. poz. 2061 z późn. zm.

²³ 133-001 i 133-002.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości (uchybień) oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości.

1. Ujmowanie operacji wynikających z wyciągów bankowych na koncie 133-001 i 133-002 zbiorczo jedną kwotą, co skutkuje niemożnością porównania zapisów w ewidencji księgowej z dowodami źródłowymi stanowiącymi podstawę zapisu. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów przez Główną księgową. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie ustawy o rachunkowości.
2. Podpisanie sprawozdania finansowego przez członków Zarządu po terminie. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów przez Zarząd. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie ustawy o rachunkowości.
3. Wykazanie w sprawozdaniu finansowym oraz merytorycznym danych niewynikających z sald kont wynikowych i bilansowych. Przyczyną nieprawidłowości była stosowana technika księgowości niezapewniająca prawidłowego ustalenia wysokości obrotów przez Główną księgową. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie ustawy o rachunkowości oraz zniekształcenie danych w sprawozdaniach.
4. Niewykazanie przychodów i kosztów dot. działalności odpłatnej w sprawozdaniu finansowym i merytorycznym. Przyczyną nieprawidłowości była niewłaściwie przyjęta praktyka ich ujmowania w księgach rachunkowych w latach poprzednich przez Główną księgową. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie ustawy o rachunkowości oraz zniekształcenie danych w sprawozdaniach.
5. Podjęcie uchwały, w której niewłaściwie określono podział zysku. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów przez Walne Zebranie Członków. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie ustawy o rachunkowości.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do protokołu kontroli i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń: do protokołu kontroli problemowej nie wniesiono zastrzeżeń.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości (uchybień) lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

1. Ujmować w księgach rachunkowych operacje wynikające z wyciągów bankowych w sposób umożliwiający porównanie kwot z dowodami źródłowymi.
2. Podjąć działania zmierzające do podpisywania sprawozdania finansowego przez członków Zarządu w terminie wynikającym z ustawy o rachunkowości.
3. Wykazywać w rocznym sprawozdaniu finansowym i merytorycznym dane zgodne z ewidencją księgową, prowadzoną w sposób zapewniający prawidłowe ustalenie wysokości obrotów.
4. Koszty i przychody dotyczące działalności odpłatnej prawidłowo ewidencjonować w księgach rachunkowych.
5. Dokonywać określenia podziału zysku w treści uchwały zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W celu wyeliminowania stwierdzonych uchybień należy:

6. Dołożyć należytej staranności, aby w Uchwałach wskazywać poprawne dane.
7. Dołożyć należytej staranności, aby na dowodach księgowych wskazywać miesiąc ich ujęcia w księgach rachunkowych zgodnie z wymogami ustawy o rachunkowości.
8. Przestrzegać zapisów Regulaminu w zakresie dokonywania refundacji kosztów poniesionych przez podopiecznych.

9. Nie obciążać podopiecznych prowizją bankową od przelewów związanych ze zwrotem środków za poniesione przez nich koszty.
10. Wykazywać w sprawozdaniu merytorycznym środki otrzymane z PFRON zgodnie z wytycznymi zawartymi w Instrukcji wypełniania sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego.

VI. Na podstawie art. 32 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w związku z § 20 ust. 1 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego²⁴, zwracam się o poinformowanie Wojewody Opolskiego, **w terminie 30 dni od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego** o sposobie usunięcia nieprawidłowości oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Wojewoda Opolski

Monika Jurek

Wystąpienie pokontrolne zostało wydane w postaci elektronicznej i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

²⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 2054.